

Introductie

Hierbij ontvangt u de vijftiende nieuwsbrief van het project ‘Een Goed Begin’. Deze nieuwsbrief verschijnt 3 à 4 keer per jaar en is bestemd voor (aanstaande) moeders en vaders, verloskundigen en andere partijen die betrokken zijn bij het project ‘Een Goed Begin’. In deze nieuwsbrief leest u onder andere over de gepubliceerde artikelen, een samenvatting over het symposium dat door ‘Een Goed Begin’ georganiseerd is en er is een kort interview met promovenda Malou Noten. Wij wensen u veel leesplezier!

Het eerste artikel over ‘Een Goed Begin’

In april is het eerste artikel van ‘Een Goed Begin’ gepubliceerd in een internationaal vakblad, te weten Infant Mental Health Journal. Het artikel is gebaseerd op de eerste 162 gezinnen die hebben meegedaan aan het project. In dit artikel is gekeken naar het reflectief functioneren van moeders tijdens de zwangerschap en welke factoren hierop van invloed zijn. Reflectief functioneren is eigenlijk een mooi woord voor het vermogen van een moeder om zich de moederrol eigen te maken en om in te kunnen spelen op de behoeften en het gedrag van het kind. Al tijdens de zwangerschap is dit vast te stellen; aanstaande moeders ontwikkelen dan al een band met hun kindje, denken er veel over na, ook over hoe het zal zijn na de geboorte. Reflectief functioneren speelt een belangrijke rol bij de (toekomstige) ontwikkeling van de baby. Uit het onderzoek blijkt dat aanstaande moeders met een kwetsbare achtergrond hier meer moeite mee ervaren dan aanstaande moeders met een stabiele achtergrond. Vervolgens is gekeken naar welke factoren dit reflectief functioneren zouden kunnen voorspellen. Hieruit bleek dat moeders die roken, alcohol drinken of drugs gebruiken nadat het nieuws van de zwangerschap bekend is meer moeite hebben met reflectief functioneren dan moeders die dit niet doen. Een hoger opleidingsniveau en sociale steun van familie, vrienden en kennissen bleken juist een positieve invloed te hebben op het reflectief functioneren. Nieuwsgierig naar het gehele artikel? Neem dan contact met ons op voor een exemplaar. U kunt het artikel ook opzoeken aan de hand van het volgende digitale identificatienummer: DOI: 10.1002/imhj.21506.

Overige publicaties

Inmiddels zijn ook het tweede en derde artikel over het project ingediend bij internationale vakbladen. Momenteel worden deze stukken kritisch beoordeeld door onze vakgenoten. Dit betekent dat zij de kwaliteit van de stukken beoordelen, vragen en opmerkingen plaatsen om het artikel nog beter te maken. Dit proces neemt soms wel maanden in beslag. Zodra wij meer nieuws hebben over onze volgende artikelen, dan bent u de eerste die dit hoort via de nieuwsbrief!

Even voorstellen...

Drie nieuwe masterstudenten zijn betrokken bij het project: Tessa, Marjolein & Anne. Zij schrijven hun scriptie bij ‘Een Goed Begin’ en zullen daarna afstuderen aan de Universiteit Leiden. Naast het schrijven van hun scriptie op dit project zullen zij helpen met het verwerken van alle informatie die verzameld is tijdens de verschillende afspraken.

*Van links naar rechts:
Tessa, Marjolein & Anne*

Afscheid

Ook nemen we deze zomer weer afscheid van een aantal masterstudenten die dit jaar aan het project hebben meegewerkt: Inge, Amy, Iris, Jenneke, Joanne, Jacoline, Nikki, Dionna, Marjolein, Sinéad, Anouk en Tessa. Wij danken hen voor hun inzet en medewerking aan ‘Een Goed Begin’ en wensen hen veel succes in de toekomst!

Interview met promovenda Malou Noten

Sinds mei 2014 is Malou Noten promovenda aan de Universiteit Leiden op het project 'Een Goed Begin'.

1. *Wat is jouw rol binnen het project 'Een Goed Begin'?*

Ik ben promovenda bij 'Een Goed Begin'. Dat wil zeggen dat ik vier jaar lang nauw betrokken ben bij de uitvoering van het onderzoek en uiteindelijk schrijf ik een deel van de resultaten van het onderzoek op in de vorm van een proefschrift. Op dit moment ben ik verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken bij 'Een Goed Begin'. Zo ben ik bijvoorbeeld vaak aanwezig bij de afspraken met moeders en kinderen. Daarnaast begeleid ik de studenten die afstuderen bij 'Een Goed Begin' en zorg ik ervoor dat alle informatie netjes en veilig verwerkt wordt.

2. *Wat maakt 'Een Goed Begin' tot een bijzonder en belangrijk onderzoeksproject?*

'Een Goed Begin' is bijzonder omdat er moeders van alle soorten en maten meedoen aan het project. Daardoor krijgen wij een goed beeld van de verschillen tussen moeders en kinderen en deze verschillen maken het project ook zo leuk! 'Een Goed Begin' is belangrijk omdat we dankzij dit onderzoek meer zicht kunnen krijgen op de factoren die het mogelijk maken voor een kind om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen.

3. *Kun je een mooi moment beschrijven tijdens een van de metingen?*

Kinderen raken vaak al snel gewend aan die 'vreemde mevrouw' die op bezoek komt en laten dan hun eigen karakter zien. Zo was er laatst een jongetje waarbij ik ging onderzoeken of hij al een auto kon herkennen. Zodra ik een auto aan hem liet zien riep hij blij verrast: 'Een takelwagen!' Het was dus overduidelijk dat hij wel wist wat een auto was.

4. *Wat is het belang voor moeder en kind van deelname aan 'Een Goed Begin'?*

Doordat de moeders en kinderen die meedoen aan het onderzoek hun ervaringen met ons delen, helpen zij moeders van de toekomst bij het opvoeden van hun kinderen. Bovendien horen wij vaak terug dat moeders het leuk vinden om te zien hoe hun kind de taakjes bij 'Een Goed Begin' uitvoert. Aan de kinderen zien we ook vaak dat zij ervan genieten om even alle aandacht voor zichzelf te hebben.

Wist je dat...

- Er in totaal nu 277 gezinnen mee aan 'Een Goed Begin' en dat dat betekent dat er 58 moeders bij zijn gekomen sinds dit voorjaar?
- 46 gezinnen die deelnemen de komende maanden hun eerste kindje verwachten?
- Promovenda Jill Suurland na de geboorte van haar zoontje Seth sinds begin juni weer aan het werk is bij 'Een Goed Begin'?

Tijdschrift Voedingscentrum

Het voedingscentrum werkt samen met 'Een Goed Begin' aan het onderzoek naar de ontwikkeling van baby's en peuters. Daarom mogen wij aan alle moeders die meedoen aan het onderzoek dit prachtige magazine over gezond groeien uitdelen! U ontvangt het bij de eerstvolgende afspraak. Wij wensen alle moeders veel leesplezier en willen het voedingscentrum natuurlijk hartelijk danken voor de mooie magazines!

Symposium

Op 28 april organiseerde 'Een Goed Begin' in samenwerking met het Baby Brein & Cognitie Netwerk en het Nationaal Initiatief Hersenen & Cognitie een symposium over 'Perinatale risicofactoren voor een abnormale cognitieve en sociale ontwikkeling' in het Hortus Botanicus in Leiden. In de ochtend kregen we een update over het lopende onderzoek naar baby's en jonge kinderen. Zo werd er gesproken over genetische stoornissen die gevolgen hebben voor de ontwikkeling van een kind, de rol van de zwangerschapsduur voor de moeder-kind interactie en risicofactoren die verbonden zijn met taalontwikkelingsstoornissen. Ook werd er gesproken over een nieuwe techniek die de hersenen van baby's en kleine kinderen beter in kaart kan brengen: fNIRS. fNIRS is een techniek waarbij de hersenactiviteit wordt gemeten door met infrarood licht op het hoofd van het een kindje te schijnen. Een kindje merkt daar helemaal niks van.

Na de lunch verwelkomden we 's middags de overige gasten voor het symposium, waaronder een aantal maatschappelijke partners van 'Een Goed Begin'. Gedurende de middag werden er presentaties gegeven over het in kaart brengen van de verbindingen in de hersenen, over de factoren die van invloed zijn op de ontwikkeling van jonge kinderen en over 'Voorzorg', een programma dat jonge moeders ondersteunt bij de opvoeding van hun eerste kindje.

Ook vertelde Prof. Dr. Hanna Swaab, de projectleider van 'Een Goed Begin', over de huidige stand van zaken bij 'Een Goed Begin'. Ze gaf een overzicht van de huidige onderzoeken naar de ontwikkeling van jonge kinderen en programma's die deze ontwikkeling kunnen bevorderen. Een Goed Begin is hier een voorbeeld van.

Alumnibijeenkomst Pedagogische Wetenschappen

Op 24 april werd aan de Universiteit in Leiden een bijeenkomst gehouden voor oud-studenten (alumni) van pedagogische wetenschappen. Tijdens deze dag werden alumni geïnformeerd over de stand van zaken binnen de opleiding en het onderzoek van pedagogiek. Daarnaast was het natuurlijk een goede gelegenheid om bij te praten met oude bekenden. Hanneke Smaling en Malou Noten waren namens 'Een Goed Begin' aanwezig zijn om door middel van een poster te laten zien hoe het met ons onderzoek gaat. Er was veel interesse voor onze poster en de alumni waren enthousiast over het onderzoek. Een geslaagde presentatie dus!

Scriptie resultaten

Elk academisch jaar lopen er diverse studenten mee op het project in het kader van hun masterscriptie. Zij doen dan als het ware een mini-onderzoek over een deel van de informatie die wij met het project verzamelen. Omdat velen van jullie nieuwsgierig zijn naar de eerste resultaten van het project en er vaak mooie scripties worden geschreven, brengen wij jullie graag op de hoogte van de bevindingen van onze studenten.

Nikki Jutte: Nikki heeft onderzocht in hoeverre moeders hun gevoelens kunnen benoemen over het ouderschap en het hen lukt om de moederrol in te vullen zoals ze dat graag zouden willen. Zij onderzocht of en hoe dit invloed heeft op de cognitieve ontwikkeling van het kind, zoals het geheugen van het kind en de vaardigheid die het kind heeft om zijn of haar eigen gedrag te controleren. Uit het onderzoek kwam niet naar voren dat deze rol van de moeder van invloed is op de cognitieve ontwikkeling van het kind. Wel kwam uit de resultaten naar voren dat het bespreken van de gevoelens die je als moeder ervaart tijdens het opvoeden, een positieve invloed heeft in het opvoedgedrag van de moeder richting haar kind.

Anne Tukker: Anne heeft voor haar masterscriptie negatief gedrag bij kinderen onderzocht. Hierbij heeft zij gekeken of er een verband was tussen reflectief functioneren van de moeder en de hoeveelheid negatief gedrag dat het kind laat zien. Reflectief functioneren is het vermogen om je een voorstelling te maken van de gevoelens van een ander persoon. De reflectieve vaardigheden van de moeder voor de geboorte blijken verband te houden met de mate negatief gedrag dat hun baby laat zien. Beter reflectief functioneren tijdens de zwangerschap hangt samen met minder negatief gedrag van het kind.

Gertruud Schalen: Gertruud heeft onderzocht of de emotieregulatie-vaardigheden van een moeder van invloed zijn op hoe haar zes maanden oude kindje reageert op een stressvolle situatie. Emotieregulatie is de vaardigheid om emoties in goede banen te kunnen leiden. Uit het onderzoek kwam naar voren dat kinderen van moeders die meer moeite ervaren met het reguleren van emoties anders reageren op een spannende taak dan kinderen van moeders die minder moeite ervaren met het reguleren van emoties. Het lijkt dus belangrijk om moeders die het moeilijk vinden om met hun emoties om te gaan waar nodig te ondersteunen voor een goede emotionele ontwikkeling van het kind.

Stefanie Miske-Leeuwenburgh: Stefanie heeft onderzocht wat de relatie is tussen executief functioneren van de moeder (regelfuncties in de hersenen zoals plannen en organiseren, impulsen beheersen), angstproblematiek bij de moeder, en het gedrag van kinderen in onbekende situaties op de leeftijd van 12 maanden. Uit het onderzoek kwam naar voren dat moeders die meer moeite ervaren met het executief functioneren meer angstklachten hebben dan moeders met betere executieve functies. Deze moeders reageren dus vaker angstig dan andere moeders. Er bleek echter geen relatie te zijn tussen executief functioneren en angstproblematiek van de moeder en het gedrag van het kind in onbekende situaties.

DVD

Na de vijfde afspraak krijgen alle gezinnen een DVD waarop de opnames staan van de verschillende afspraken die tijdens het onderzoek hebben plaatsgevonden. Twee Masterstudenten zijn nu druk bezig met het maken van de DVD's. Een mooie herinnering voor de moeders en kinderen die hebben deelgenomen. Veel plezier ermee!

Cijfers over het geven van borstvoeding:

Uit de Peiling Melkvoeding 2015 van TNO (Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek) onder ruim 1700 vrouwen blijkt dat steeds meer vrouwen langer borstvoeding geven. Het percentage moeders dat na zes maanden borstvoeding geeft is zelfs verdubbeld ten opzichte van 2010. In 2015 is het voor het eerst in de geschiedenis dat moeders langer doorgaan met het geven van borstvoeding. In 2015 geeft 39% van de moeders na zes maanden borstvoeding, terwijl dat in 2010 slechts 18% was. Het percentage moeders dat start met het geven van borstvoeding ligt in al die jaren steeds rond de 80%. Hoogopgeleide moeders starten vaker met borstvoeding (90%) dan laagopgeleide moeders (69%). In 2015 zien we in de eerste twee weken na de geboorte de grootste daling van het aantal moeders dat borstvoeding geeft. Redenen hiervoor zijn twijfels over voldoende melk, pijn bij het voeden en problemen met de aanlegtechniek.

Gezondheidseffecten van borstvoeding

In een recent onderzoek bevestigt het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieuhygiëne) opnieuw dat borstvoeding geven gezond is voor kind en moeder. De baby is beter beschermd tegen infectieziekten en overgewicht. En voor de moeder betekent het langdurig geven van borstvoeding dat zij een lager risico hebben op een hoge bloeddruk.

Borstvoeding moeders ‘Een Goed Begin’

Onder de deelnemende moeders aan ‘Een Goed Begin’ hebben een aantal moeder aangegeven hoe ze zijn omgegaan met het geven van borstvoeding. Het percentage moeders dat direct na de geboorte start met het geven van borstvoeding is 84%. Dit percentage van Goed Begin moeders die met borstvoeding start ligt dus boven het landelijk gemiddelde!

Interesse in het onderzoek door TNO? Zie hiervoor deze link:
www.voedingscentrum.nl/nl/pers/persmappen/borstvoeding.aspx

Reageren?

Heeft u suggesties, wilt u reageren op de nieuwsbrief of heeft u een vraag over het project, stuur dan een berichtje naar eengoedbegin@fsw.leidenuniv.nl. U kunt hier tevens terecht voor vragen met betrekking tot de betrokken onderzoekers en coaches. De informatie uit deze nieuwsbrief mag eventueel worden toegevoegd als rubriek aan reeds bestaande nieuwsbrieven binnen de participerende organisaties.

Colofon

Deze nieuwsbrief wordt uitgegeven door 'Een Goed Begin', een onderzoeksproject van de afdeling Orthopedagogiek van de Universiteit Leiden.
 Redactie: H.J.A. Smaling, J. Suurland en M.M.P.G. Noten
 Contact 'Een Goed Begin': eengoedbegin@fsw.leidenuniv.nl, 071-527 3847 of 071-527 4088